

Locuini'a Redactorului:

si

Cancelari'a Redactiunii:

e in

Strat'a Morariloru Nr. 13.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decâtu numai de la corespon-
dintii regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Marti-a, Joi-a, Sambat'a si Dominec'a, demaneti'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 4 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 7 fl. 50 cr.
Pre anulu intregu . . . 15 fl.

Pentru Romanta:
4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/2
de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a tim-
brale pentru fiesce care publicati-
une separatu. In Loculu deschisu
20 cr. de linia
Unu esemplariu costa 10 cr.

Scire electrica part a „Feder.“

Data Sabbatu, 15 maiu, 9 ore, 15 min. a. m.
Sositu Pest'a „ „ „ 35 „ „ „

Asta-di festivitate mare. Ceremonie in ambele ba-
sericii, la 11 ore excursiune pre campulu lui Mihaiu.

Pest'a, 3/15 maiu 1868.

In acêsta di santa pentru tota anim'a romane-
sca, in acêsta di de serbatore natiunale, in care acum
20 de ani s'au frantu legaturele servituti natiunei
nostre, in acêsta di, a cãrei memoria nu se va sterge
pana ce va vietii sufletu de romanu pre pamentu,
noi nu ne potemu apropiã de o. publiculu nostru cu
mai nare pietate, nu credemu sê-i potemu face vre-
unu servitiu mai placutu, si sê ne implinim detorin-
ti'a mai bine, de cãtu: punendu sub ochii cetitoriloru
nostri cãte-va acte ale acelei dfile memorabile.

Incepemu cu cuvintele comitetului permanente,
continuãmu cu protocolulu siedintiloru adunarei
generale d'in Blasiu, si inchiamãmu cu unu pasu, d'in
cuventarea nemoritoriului Barnatiu, referitoriu la ce-
stiunea cea mai importante pentru noi, rezervandu-
ne placerea de a publicã — candu ne voru iertã im-
pregiurãrile — intregulu discursu rostitu de Barnuti-
u cu acea ocaziune.

Fia, ca remprospetarea memoriei acelei dfile sê
vibreze prin tote animele romane, si sê-i indemne spre
a-si desvoltã tote poterile, lucrandu fãra nctare in
armonia cu sacrulu juramentu ce urmeza!

Romaniloru!

Acî se asterne protocolulu adunãrii generale,
care s'a tînutu in campulu libertãtii, 15 Maiu, anulu
curinte. — Acestu protocolu va fi documentu la posteritate,
cã romanii d'in Ardelu inca au inticlesu
spiritulu tempului de asta-di, cã si pe ei inca i-au in-
sufletitu spiritulu libertãtii; procliamarea natiunii
romane de natiune de sine statatoria e documentu,
cã Romanii in eternu nu se voru lapeda de limb'a si
natiunalitatea romana; juramentulu pusu in cam-
pulu Libertãtii, acea lucrare de trei ori santa, cele-
brata sub flamur'a imperatesca si romana, este un'a
legatura pre santa, cu care s'a legatu tota natiunea
romana, cum cã si-va aperiã independintia'ã statu-
lului, si nu si-va vinde tier'a, si-va aperiã
natiunea, si va staruã pana va dobandi tote liber-
tãtile, cari i-se cadu, adeca: deputati romani in diet'a
tieri Ardelului, deregatori d'in sinulu sêu
in tote ramurile administratiunei cu
limba loru romana, ca sê aiba, unde sê se
planga romanii in superãrile loru, si sê nu fia siliti a
se plange totu la strainii, cari i urescu, si nu le facu
derepta.

Le candu e Ardelulu, nu s'au pusu juramentu
mai santu de cãtu acestu-a; juramentulu celoru trei
natiuni nu pote stã fatia cu acestu juramentu ro-
manu. Prin juramentulu celoru trei natiuni se lega-
tuescu aceste-a, cã voru aperiã si sustienẽ legile apro-
batelor si compilateloru, cari pe romani i scotu
a fara d'in tier'a loru; prin urmare juramentulu acel'a
e in contr'a natiunii romane, era juramentulu roma-
niloru d'in Campulu Libertãtii nu e in contr'a nime-
rui; juramentulu celoru trei natiuni e juramentulu
nesufãntici; alu romaniloru, juramentulu toleran-
tiei celei mai deplinite, juramentu de dreptate, de fra-
tietate. Nefericitu e sufletulu, care nu va tienne de jura-
mentulu acestu-a, au lu-va calcã.

Romaniloru! Intariti-ve, armati-ve, aperiati-ve,
si tienne unii cu altii, cum se cade, sê faca fratii
cei de unu sange si de una limba. Dacu nu veti
fi un'a si la cugetu, atunci nimene nu ve pote
ferici! Pe sufletulu protopopiloru si alu nepo-
tiloru, si a totu clerulu diace o respundere grea,
ca sê nu se lapede de poporulu romanu, de frica,
au pentru interesu, cum s'au lapedatu multi
pe tempulu protestantismului, candu au tînutu cu
unguriã, calvinii si cu unitarii; cãta gele si superare
au trebuitu sê fia atunci in poporele romane parasite

de parintii loru, a spusu si va spune istori'a totde-
un'a. — Preotii au detori'a sê-i mangaie, sê-i ani-
meze pe cei cescadu cu inim'a, si pre ei sê nu-i abata
nici una intemplanã rea de la aperarea si invetiarea
poporeloru loru.

Sê nu se abata romanii de la hotari-
rea loru de la Blasiu nici decãtu; de va
face diet'a aniunea cu tier'a unguresca, atunci tocme'l'a
aceea pe natiunea romana nu o indetoreza, cã un si-a
datu invoicea la aceea, ba tocmai d'in contra s'a
dechiaratu, pre cum se vede d'in inceputulu sie-
dintiei II si punt. 16.

Comitetulu permanente.

Protocolulu Adunarei generale a natiunii romane d'in
Transilvania, tienne la Blasiu in 3/15 maiu 1848.

Siedintia I-a d'in 15/3 maiu 1848.

Sub presiliu'lu domniloru episcopi Ioane Le-
meni si Andreiu Siaguna.

1. S'au inceputu lucrãrile Adunãrii prin motiu-
nea D. Simeone Barnuti, in urmarea cãror'a s'au
primitu cu unanimitate si s'au determinatu cele ur-
matorie:

a) Loculu unde s'au tînutu acêsta adunare ge-
nerale a natiunii Romane Transilvane, adeca pratulu
d'in susu de Blasiu, s'a numitu pentru totdeauna'
— Campulu Libertãtii.

b) Natiunea romana s'a dechiaratu cã vrea sê
remana pururca statornicu credintiosa Inaltiatului
Imperatu alu Austriei, si marelui Principe alu Tran-
silvaniei, si Augustei case Austriace.

c) Natiunea Romana s'a dechiaratu si s'a pro-
clamatu de sine statatoria, si de parte integritoria a
Transilvaniei pe temelulu libertãtii egal.

d) Natiunea Romana a depusu juramentulu cre-
dintiei cãtra Imperatulu, cãtra patria, si cãtra natiu-
nea Romana.

e) Formul'a juramentulu indreptata si core-
ptata:

Eu N. N. juru in numele Tatalui si alu Fiului
si alu St. Duhu, Domnedieului celui viu, cum cã voi
fi pururca credintiosu imperatului Austriei si marelui
principe Ferdinandu V, si augustei Case austriace, ami-
ciloru Majestãtii si ai patriei voiu fi amic, si inimiciloru
inimicu; cum cã ca Romanu voiu sustienẽ totu deaun'a
natiunea nostra Romana pe calea derepta si legiuita
si o voiu aperiã cu tote poterile, in contra ori cãrui-a
atacu si asupri; nu voiu lucrã nice una data in con-
tra derepturiloru si a intereselor natiunii Romane,
ci voiu tienne si voiu aperiã legea si limb'a nostra Ro-
mana, precum si libertatea, egalitatea si fratietatea;
pe aceste principia voiu respectã tote natiunile Ar-
delene pofindu egale respeptare de la d'insele, nu
voiu incercã sê asuprescu pe niminea, dar' nice nu
voiu suferi sê ne asuprescu niminea. Voiu conlucrã
dupa potintia la desfiintarea iobagiei, la emancipa-
rea industriei si a comericiului, la padfrea dereptãtii,
la inaintarea binelui umanitãtii, alu natiunii Roma-
ne, si alu patriei nostre. Asie sê-mi ajute Domnedieu
si sê-mi dee mantuire sufletulu meu. Aminu.

Acestu juramentu l'a depusu intreg'a Adunare
generale a Romaniloru cu tota soienitatea sub stin-
dardulu imperatescu negru si galbenu, si celu Ro-
manu natiunale albastru, rosu, si galbenu.

Siedintia II. d'in 4/16 maiu 1848.

Sub presidiulu ordinariu.

Domnulu Episcopu de Lemeni ocupandu scau-
nulu, marturisî, cumcã trecundu prin poporu, a au-
ditu pe poporu strigandu cu una gura, cã nu vo-
iesce Uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, si priu urmare a enunciatu, cã de Unire as-
ta-di nu pote fi vorb'a. Dupa acêst'a s'a facutu refle-
siune d'in partea mai multoru membrii ai adunãrii,
cã intrebarea despre Unione sê se dee la una parte,
pana ce Romanii nu voru avẽ deputati in Dieta, cã-
ci numai acolo se pote desbate dupa dereptu, si se pote
hotari acêst'a intrebare. — S'a cetitu, s'a corespun-
ditu s'a aprobatu protocolulu siedintiei d'in 3 maiu anulu
curentu sub Presidiulu ordinariu, apoi incepundu-se
desbaterile pentru cererile Romaniloru, s'au otaritu
cele urmatorie:

1. Natiunea Romana radiemata pe principulu
libertãtii, egalitãtii si fratietãtii, pretinde independin-
tia sa natiunale in respectulu politicu, ca sê figureze

in numele sêu, ca natiunea Romana sê-si aiba repre-
sentantii sêi la diet'a tieri in proportiune cu nu-
merulu sêu, sê-si aiba deregatorii sêi in tote ramu-
rile administrative, judecatresci si militare in acea-
si proportiune, sê se sierbesca cu limb'a sa in tote
trebele, ce se atingu de dens'a atãtu in legislatiune,
cãtu si in administratiune. Ea pretinde pe
totu anulu adunare natiunale generale. La ace-
ste-a a mai adausu D. V. Siulutiu, cã de aici
nainte, in lucrãrile legali a celoru-alalte natiuni Tran-
silvane, si in limbele loru, Romanii sê se numesca
Romani, er' nu Olãh si Valach.

2. Natiunea Romana pretinde, cã Biserica Ro-
mana fãra destintiune de confesiune sê fia, si sê re-
mana libera indepedinte de la ori care alta biserica,
egale in drepturi si folose cu celealalte biserice a le
Transilvaniei. — Ea cere restabilirea Metropoliei
Romane si a sinodului generale anuale dupa ve-
chiulu dereptu, in care sinodu sê alege si episcopi ro-
manesci liberi prin maioritãtea voturiloru fãra can-
didatiune.

La aducerea aminte despre vechiulu dreptu alu
Romaniloru, de a avẽ Metropolia si sinodu generale
anuale, s'au proclamatu de poporu Metropoli'a Ro-
mana Transilvana cu aplausu unanimu. Dacu epi-
scopii celoru-alalte natiuni si confesiuni voru avẽ pe
viitoriu scaunu in Dieta ca reprezentanti ai biserice-
loru loru; dacu capitulele loru voru fi represintate
natiunea Romana cere acele-a-si drepturi pentru epi-
scopii si capitulele loru.

3. Natiunea Romana ajungundu la conscientia
derepturiloru individuali omenesci, cere fãra intar-
dãre desfiintarea iobagiei fãra nece una despagu-
bire d'in partea tieraniloru iobagi, atãtu in comitate,
cãtu si in districte, scaune si granitie militare. — Ea
cere totu de una data si desfiintarea diecimeloru, ca
a unui mediulocu de contribuie impedeatoriu eco-
nomiei.

4. Natiunea romana poftesce libertatea indus-
triale si comerciale cu radicarea tiehurileloru si a pri-
vilegiiloru, si a toturoru pedecelor si staviloru co-
mericiului in tierile convicine, de care se tienne des-
fiintarea vameloru la granitie.

5. Natiunea romana poftesce, ca darea, ce s'a
pusu de unu tempu incoce a supr'a vitelor, cari d'in
causa strimtorii hotareloru gremiali se pascu si se
tieniu in tierile vecine cu mari cheltuiele, nespusa
greutate, si insu-si cu pericolulu vietiei, ca una ve-
derata pedeca a industriei si a comericiului aptivu, sê
se sterga cu totulu, si tratatele, cari s'au inchiaiatu
intre pre inalt'a casa austriaca, port'a otomana, si
principatele romane pentru economi'a vitelor, sê se
pazesca cu tota scumpetatea.

6. Natiunea romana cere desfiintarea diecimeii,
adeca a diecimeii (Zehend) metaleloru create in pa-
tri'a acêst'a, care diecima e una adeverata pedeca
pentru lucrarea minelor. — La toti proprietarii de
fodine, fãra osebire intre urburari si metalurgi, sê li-
se dee acel'a-si dreptu in privintia mesureri hotaru-
lui fodinei.

7. Natiunea romana cere libertatea de a vorbi,
de a scrie si tipari fãra de nici una censura, prin ur-
mare pretinde libertatea tipariului pentru ori-ce pu-
blicare de cãrti, de diurnale si de altele fãra sarcin'a
cea grea a cautiunii, care sê nu se cera nici de la
diurnalisti, nici de la tipografi.

8. Natiunea romana cere ascurarea libertãtii
personale, nimenea sê nu se pota prinde sub vr'unu
pretestu politicu. Cu aceste-a d' impreuna, cere liber-
tatea adunãriloru, ca omenii sê nu cada nici la unu
prepusu, dacu se aduna numai sê vorbesca si sê se
intielega in pace.

9. Natiunea romana cere tribunale de jurati
(Jury) cu publicitate, in cari procesele sê se faca
verbale.

10. Natiunea romana cere inarmarea poporului
sêu guarda natiunale spre aperarea tieri d'in laintru
si d'in afara; militi'a romana sê si-aiba oficerii sêi
romani. La aceste-a au adausu canoniculu Ratiu, cã
pana stau granicerii, sê li-se inderepteze abusurile
pentru mosie, si d'in una familia sê se iee numai
unulu, cum a fostu la inceputu; mai incolo, cã gra-
nicerii sê se intrupeze cu guard'a natiunale, candu se
va infintia acêst'a.

11. Natiunea romana cere denumirea unei co-

misiuni miste compuse d'in Romani si alte natiuni transilvane pentru cercetarea cauzelor de mediuine a mosteloru si padurilor, de ocuparea pamentului comune, si a sesiunilor colonicali, si altele, ce se tienu de categori'a acest'a.

La aceste-a s'au adausu: romanii d'in pamentulu regescu nu se multiamescu nici cu cele patru puncte, ce le-au datu natiunea sasa, si le numescu concessiuni, nici cu atatu catu s'a cerutu in instanti'a episcopiloru data la a. 1842 dietei, ci poftescu egalitate perfepta intru tote; era in privinti'a asupreleloru si cuprinderiloru de pamentu s'au adausu urmatoriele:

Romanii d'in pamentulu regescu poftescu, ca prin una comisiune neinteresata mista, hotarele cari le-au ocupatu comunitatile sasesci de la cele romanesco, se li-se intorca romaniloru inapoi; publicurile cetatiene si opidali d'in fundulu regescu, cari au munti, paduri, more, mosfe in hotarele romanesco ocupate, daca nu voru potè dovedi acele publicuri in restempu de trei lune inaintea pomenitei comisiuni cu documinte vrednice de credintia, ca acele sunt adeverata proprietate a loru, se se dee indereptu comunitatiloru romane cu venitul loru prin abusu luat.

Cum se scie de obsce, natiunea sasa biruesce in fundulu regescu mai multe dominiuri, a caroru venitu au intratu numai in cass'a natiunale sasesci cu titula, ca numitii sasi se pazesca granitiile de câtra tieriele vecine, era granitiile s'au aperatu numai de câtra romani, de câtra plaesii romani d'in satele romane, si de câtra militi'a romana de granitie, si greutatile publice in fundulu regescu, era romanii ca parte mai numerosa le-au portatu, pentru aceea dereptatea netagaduitu cere, ca tote veniturile, cari au intratu d'in aceste dominiuri in cassele natiunale cetatiene si opidane sasesci, se se intorca romaniloru. ca d'in acele-a se se realizeze unu fundu natiunale romanu, spre a se folosi d'intr'insulu romanii de obsce provincialii si militarii.

Mostele, in fundulu regescu d'in pamenturile de obsce pre sem'a basericeleloru sasesci cuprinse, se se imparta familielor si basericeleloru romane fara destitutie, si unde se afla doue comunitati, adeca sasa si romana pre unu hotaru nedespartitu, cu mete se se imparta a proportiune familiarum intre amendoue comunitatile.

12. Natiunea romana cere dotarea clerului romanu intregu d'in cass'a statului, intocma cu clerurile celorlalte natiuni.

13. Natiunea romana cere infiintarea scoleloru romane, pe la tote satele si orasice, a gimnasielor, instituteloru militare si a seminarieloru preotiesco, pre cum si a unei universitati romane dotate d'in cass'a statului, in proportiunea poporului contribuente, in dreptulu deplinu de a-si alege directorii si profesorii, si de a sistemisa invetiaturele dupa unu planu scolasticu, si cu libertate de a invetiã (docere.)

14. Natiunea romana pretinde portarea comune a sarcineloru publice dupa starea si averea fia-carui-a, si stergerea privilegielor.

15. Natiunea romana poftesce, ca se se faca constitutiune noua pentru Transilvania, prin una adunare constituinte a natiuniloru tieriei, care constitutiune se se intemeieze pe principiile dereptatii, libertatii, egalitatii si fratietatii, se se lucreze codici noi de legi civili, penali, comerciali, etc., totu dupa acele principie.

16. Natiunea romana cere, ca conlocuitoriele natiuni nici decum se nu iee la desbatere caus'a uniunii cu Ungaria, pana candu natiunea romana nu va fi natiune constituita si organizata cu votu deliberativu si decisivu in camera legelativa, er d'in contra, daca dieta Transilvaniei aru voi totu-si a se lasa la pertriptarea acelei-a-si uniuni, de noi fara noi, atunci natiunea romana protesteaza cu solenitate.

Co se tiene de intrebarea **uniunii** — dice Barnuti — adunarea se respundia serbatoresce dupa dat'a mariloru nostri strabuni, cum ca: „Senatus et populus Daco-Romanus beneficii et injuriæ memor esse solet. Coeterum Ungaris, quoniam non poenitet, delicti gratiam non facit, foedus et amicitia dabantur cum meruerint“ adeca: „Senatulu si Poporulu Daco-Romanu tiene minte facerea de bine si nedereptatea. Pe Unguri, fiindu ca nu le pare reu de retele ce ia facutu, ci inca vreu ai face unu reu si mai mare, nu iertã; **uniune si amicitia va legã cu ei, candu o voru meritã.** Asiã, numai candu o voru meritã, atunci se lege uniune si amicitia Romanii cu Ungurii, adeca candu voru recunoscere libertatea natiunei nostre, cum pretindu ei de la Romani si de la alte natiuni ca se le recunoscã libertatea loru. Numai dupa ce va fi constituita si organizata si natiunea romana pe temeulu libertatii egale: atunci se face federatiune cu Ungurii pentru aperare comuna, cum face una natiune libera cu alta natiune libera. Fara condi-

tiunea libertatii egale Romanii se nu pasiesca cu Ungurii la nice unu genu de uniune, ci se se unesca cu natiunile, cari recunoscã libertatea natiuniloru si o respepteza in fapta. Verce chiamare la uniune, afara de conditiunea libertatii natiunali, e chiamare la sierbitute, la care tota natiunea libera va respunde cu despretiu, va protesta serbatoresce in contra ei, si se va aperã. Asiã se cade se faca si Romanii!

S. Coron'a Ungariei e d'in ereditate romana.

(Urmare)

Rom'a antica, d'in dfele gloriose ale Fabriciiloru, si ale Scipioniloru, de la cari cereau in vingarorii pace in desertu, si de a caroru majestate — chiaru in timpurile, si in dfele ei nefaste — au avutu totu respectulu unu Pyru si unu Anibale, multiemindu-se ca i-au contemplatu murii grandiosi, si apoi se retraserã, — acum schimbandu-se geniulu, si alterandu-se masim'a Claudiiloru celoru orbi, nu era mai multu secura in contra invasiuniloru poporeloru migratorie. Deci unu stranepotu, unu altu Claudiu (Constantinu), cu tote ca avea scri-su cu litere aurie: „in hoc signo vinces“ pe standardele sale, si-a propusu se o stramute departe preste mare, unde, pre langa bratiulu lancelitu au legiunariloru, se o scutesca mai multu inasura.

La Rom'a vechia, ca la cetate contienutale incapeau barbarii d'in tote partile — precum s'a si experimentatu in scurtu, inse la Rom'a noua, calea era se fia mai angusta, si mai periculosa, pentru ca barbarii Europei si Asiei nu erau de locu indeletniciti in scoala maritima; era apoi Constantinopolea a trebuitu atacata nu numai de pre uscatu, ci si mai alesu de pre mare, strimtoarea Elespontului, a Propontidei, si de osebi a Traciei, au fostu garantia deplina pentru tempuri venitorie de nevoie; mai incolo, pentru avantagiurile capitalei noue, a pledatu si frumseti'a naturei, cu puseiunea sa extraordinaria, in mediulculu imperiului, cu comunicatiune indemanata de minune cu cele trei parti ale lumei antice, apoi chiaru si granariulu Romei, Asia si Africa — propriaminte Egiptulu — erau mai la indemana pentru Rom'a noua; in urma, religiunea crestina selatia cu pasi gigantici in totu imperiulu, numai dicitii gintiloru, d'in Panteonulu Romei, mai resistau cu cerbicia, deci Constantinu a vediatu mai consultu a se alaturã câtra partid'a triumfante, decatu a cadè cu obscurantismulu idololatriei.

Aceste-a combinatiuni politice au indemnatu pre Constantinu la unu pasiu, pre catu de temerariu, pre atatu de tristu in urmãrile sale, pentru elementulu romanu in apusulu Europei, asiã e, pentru ca de este scriu in Sibila destinulu se cademu, celu putienu se ne inmortãmã pre pamentulu stramosiescu, ca-cu vietia stagnante si lanceda e mai grea decatu mortea, ca este ca vietia pescelui scosu d'in albia marei, pre contienutul seculu.

Se percurgemu deci asiã si preste vietia lanceda a imperiului romanu resaritentu, celu pucinu pentru ca a fostu imperiu romanu.

Trei fii si ereditari ai lui Constantinu, impartindu imperiulu intre sine, in locu de intelegere fratiesca inprumutata, s'au lovitu unulu pre altulu cu arme.

Morindu acesti-a, s'a proclamatu ca imperatoriu Julianu, supranumitu Apostatu (nepotu d'in frate alu lui Constantinu celu M.), care, cu tote ca a avutu educatiune crestina, era scarbitu pana la sufletu de omorurile politice — prin cari au sangeratu si parintii lui, — ale crestineloru, deci si-a propusu a restatori paganismulu, spre ce l'a indemnatu si conversatiunea cu eruditi etnici, ca atare a casumatu crestinismulu multe superãri. Altcum, ca imperatu, a fostu mare, precum in pace, asiã si in resboiu, pre cei mai aprigi inimizii de atunci ai imperiului, pre Persi, i-a infrantu langa Otesifonte, inse o sageta i-a lovitu firulu vietiei (363. d. Cr.). Candu curgea sangele balta — dice Niceforu — Julianu implendu-si palm'a d'in rana, si privindu la ceru, ca si cum ar fi vedindu acolo pre Cristu, a aruncatu stropii in susu, sub cuventu, ca Cristu ar fi caus'a perirei sale, dicundu: Vicisti Galilae, vicisti. Cu Julianu s'a stinsu familia imperatesca a lui Constantinu celu Mare.

Trecundu d'in vedere pre unii d'intre imperati, ne vomu opri numai la locuri mai momentose, cari atingu si istoria nostra natiunale, si pucinu si cea basericesca.

Dupa Julianu se urca la tronu Iovianu, dupa acestu-a Valentinianu (364. d. Cr.), care, rezervandu-si provinciile apusene, incredintia fratelui seu Valente guvernarea tierelor de la resaritu; de aici se dateza apoi impartirea finale a imperiului, in resaritentu si apusenu.

Pana candu Valentinianu fu distrasu prin barbarii Alemani la Renu, pana atunci belicosulu Valente, fu provocatu prin Goti, sub regele loru Ata-

naricu, la Dunare; acestu-a, indemnatu si de Procopiu, duce tradatoriu alu lui Valente, a trecut preste Dunare, si a stirpitu cu feru si focu provinciile resaritului, inse Valente lu intimpinã cu barbatia, si respingundu-lu preste Dunare, lu urmari pana in Dacia vechia. Aici, Gotii intimidati se ascuserã prin paduri si morastini, era Valente, ne potendu-i silu si primesca lupta deschisa, provocã pre stravechii locuitori ai tieriei, cum ca ei, ca unii cari cunoscã locurile, se nevalasca asupra gotiloru infricati, si voru remunerati, pentru totu capulu de gotu, câte cu unu auru. Locuitorii, venindu-le asiã ce-va d'in tota privintiã binc la socotela, curserã la arme si, strabatu prin muntii carpatici si prin vãli, dimicaru un multime mare de varvari (369. d. Cr. Ammianus Marcellinus Lib. XXVII. cap. 5.)

Fiindu ca acestu incidentu ilustreza relatiunile strabuniloru nostri atatu cu imperatori de la Rom'a noua, pentru cari simpatisau d'in natur'a lucruriloru catu si starea loru politica, sub domnia gotiloru, — mai producemu pre unu istoricu paganu d'in acele si seculu (IV-le-a): Inito vere Marcianopoli solven imperator, una cum praesidiarius ad Istrum militibus in hosticum transvectus barbaros a loritur. Illis verpugna stataria congressi non ausis, sed intra palule ablitis, et ex iis clanlestinos incursus molientibus milites suo loco manere iussit, et omni coloua turba collecta, cum iis quibus erat impedimentorum comissa custodia, certam auri summam ei se daturu pollicetur, qui barbari caput attulisset. Mox igitur omnes erecti spe lucris, silvas atque paludes ingressi obvios quosque perimunt, et interfectorum capita monstrantes, pecuniam constitutam auferunt, etc. Zosimus Hist. Lib. IV. cap. 11. Fericitulu Petru Maioru dovedesce fara indoiala, cum ca colonii respectivi au fostu romani, ca a-insu d'in Romaniã de a li, in fatia cu Dunarea Mesici, noi mai a laugemu ca strabunii nostri, mai ina linsu d'in sinulu Carpatiloru (Ardelu) au trebuitu, si sub domnia varvariloru de hoti se fia fostu avutu autonomia politica, altcum cum ar fi sdrobitu pre inimizii fara mana armata; dar' apoi preste cati-va ani, cu manele gole se fia resistatu ferociloru de huni?

Despre Valente mai insemãmã, cum-cã, ca Arianu, a persecuatu aprigu pre ortodossi, asiã, 80 de barbati basericesco, tramisi in legatiune la elu in Nicomedia, d'in mandatulu lui fura arsi de vii cu nãlã loru d'impreuna.

Gotii inca, prin misionarii lui, se fecesa arianu Beinsiu, in Prieriu 1868.

I. Silv. Selagianu, prof.

(Va urmã.)

Dieta Ungariei.

Siedinti'a casei magnatiloru, d'in 13 maiu.

Presidinte Mailatu, notariu Rajner, d'in partea guvernului a asistatu e. Festetici.

Notariulu casei deputatiloru Petru Mihali presinta proiectulu de lege pentru afacerile baserice gr. orient. si decizia casei reprezentantiloru pentru organizarea cancelariei stenografice. Aceste acte se voru tipari punendu-se la ordinea dfilei pre 16 l. c. Siedinti'a seradica la 1 1/2 ore.

Siedinti'a casei deputatiloru, d'in 13 maiu.

Dupa lucrãrile indatinate se continua desbaterea asupra proiectului de lege referitoriu la calea ferata d'in Ungaria inferioare; se primescu toti §§ cu putiene schimbãri neesentiali.

Ministrulu Lónyay presinta cascã adausu III la bugetulu de statu referitoriu la positiunile ministeriului de finantie si la desarscinarea pamentului. Siedinti'a se radica la 2 ore d. m.

Siedinti'a casei deputatiloru, d'in 14 maiu.

Dupa lucrãrile indatinate, siedinti'a se suspindã pre câte-va minute, fiindu ca deputatii nu erau in numeru completu. Apoi releschidandu-se siedintiã se trece la ordinea dfilei si se voteza §§ ultimi dfilei proiectulu de lege pentru calea ferata d'in Ungaria inferioare. — Dup' aceste E. Ivancã interpeleza pre ministeriu in privintiã cladirei liniei cãlei ferate de la Eszék — la Carlopolu si Fiume.

Se cetesce raportulu comisiunei petitiunarie. In tre petitiuni se afla si protestarea respective rogãri Sabiului si a Univeritatii sasesci in privintiã demisiunii nãrei comitelui sasescu, Conradu Schmidt. Comisiunea e de parere, ca, — de ora ce ministeriulu are in demnitate pentru Trnia, — dieta nu pote lua in consideratiune petitiunea d'in cestiune, si se pune ad acta. Deputatii sasi, Bömches si Fabriciu, sunt multumiti si lauda procederea guvernului. Totu acestu inticlesu au vorbitu si D. Teleky, J. Balen, Sig. Popu, Berzenczey, Trauschenfeld si L. Domokos. — Gull propune, ca petitiunea estiuata se se transpuna la ministeriulu intregu. La partinesce J. Ranicher; inse punendu-se la votu, se primesce opiniunea comisiunei.

Siedinti'a viitoria se va tienè Sambata.

Procesul de presa alu diariului „Zukunft“

(Continuare d'in nr. trecut.)

Mai înainte de tote mi-asiu luã libertatea a face atentu pe inaltulu tribunalu, cã eu sum diurnalistu si redactoru respundietoriu acum de multi ani. N'aru fi corectu a presupune, cã cine-va comite vr'o crima d'in petulantia, daca a siediutu, ca si mine, mai multu de jumetate de anu in inchisore, si scie ce lu-accepta, daca comite era-si vr'o crima. A presupune aici ore care intentiune, va sê dicea a mi-atribui forte putiena minte si forte putienu amoru propriu.

Daca articulu incriminatu contine vr'o crima, caus'a diace intr'aceea, cã intre cercustãrile de fatia ale preseii, ca intre tote referintiele rigoroze de presa, pentru redactoru e curatu neposibilu a cunosce liniile, intre cari domnesce legea penala. Spre a demonstrã neposibilitatea acest'a voui aminti numai, cã in procesulu meu nainte cu 5 ani ce l'amu avutu ca conlucratoriu la foia „Ost und West“, articlii acestei foie au fostu condamnati, pre candu diurnalele d'in Zar'a, Lemberg etc., d'in cari au fostu reprodusi acei articli in forma moderata, au trecut fãra a fi pedepsite. In Zar'a, Lemberg dara marginile legii penale sunt mai stremte, in Vien'a mai large. Cum sê scie redactorulu, unde stã marginea aceea, deca respectivii domni procuratori de statu n'o sciu insi-si. Mai târdiu voui aretã, cã in alte foie de aici unele expresiuni trecu nepedepsite, cari in „Zukunft“ se dicea a fi crima. (Presedintele opresce acestã argumentare.)

Eu negu dara a fi avutu intentiunea, sê comitu vr'o crima. Preste totu mi-dau silintia mare a moderã expresiunile, si acest'a mai vêtosu d'in respepte pentru sustionerea foiei, a carei existintia e amenintata prin procese de presa. Daca se face diariulu „Zukunft“ vr'o imputare, so face, pentru cã scrie pre moderatu; acest'a asi potè-o demonstrã prin sute de epistole de la abonanti. Argumentulu celu mai invederatu despre opusetiunea moderata a diariului „Zukunft“ e cercustarea, cã intre tote foiele opusetiunale „Zukunft“ are cele mai putiene procese de presa, adeca numai pre celu de acum, pre candu altele d. e. foiele d'in Praga, Pozor de aici, Sonntagstg au procese de presa cu carulu. D'in contr'a intentiunea ca a fostu buna, pre cum se vede mai chiaru d'in insu-si articulu acell'a. Versulu Casandrei joia in istoria greco-troiana aceea-si rola, ca versulu lui Ion'a in istoria biblica. Diferintia diace numai in rezultatu. Pe preotes'a Casandr'a n'au ascultatu-o troianii si au peritu, pe Ion'a l'au ascultatu ninivenii si s'au mantuitu.

De si sunt rezultatele diferite, totu-si atãtu Ion'a cãtu si Casandr'a au avutu intentiune buna cu strigatele si profetiele lor. — Eu credu, cã „versulu Casandrei“ n'a resonatu nici odata cu intentiune rea. Asiè are si versulu meu intentiunea cea mai buna; adeca a feri pre omeni de reu.

In sirulu 21, column'a a dou'a, barbati de statu ai Austriei se provoca espresu, sê grigesca, ca Austri'a sê nu patia dsuna. Candu strigã renumitul oratoru romanu: „Caveant consules, ne quid respublica detrimenti capiat,“ ore l'au trasu nainte tribunalulu?

In punctulu d'in urma alu articulu se dã sfatu magiariloru si regimulu, ce i-spriginesce; li se dã sfatu spre binele lor propriu, sê se intorca in or'a a dou'a-spre-diece. Mai anu-tiertu, candu pres'a germana si senatulu imperiale provocãu pre Schmorling, sê se intorca, le-a trasu cine-va nainte tribunalulu penalu? — Ba, totu omulu a tienutu pre cesti d'in urma, ca pre Cicerone, do patrioti.

Finea articulu suna: Dorimu, ca versulu Casandrei sê nu resune fãra de a fi auditu, adeca: articulu roga pre magiaru, sê asculte admonitiunile diariului „Zukunft“, care voiesce a-i feri de reu si dauna. Daca cine-va roga pre altulu, — carui-a nu o neamicu, precum se afirma acest'a espresu in acelu articlu fatia cu magiaru, — sê asculte sfatulu binevoitoru, se afla aci intentiune rea? Sfatulu lu-poti ignorã, dara ca sê tragi pre sfatuitoriu nainte tribunalulu criminalu — procedur'a acest'a n'are nici o basa.

Prin acest'a, si prin tienut'a totu-deun'a loiala a diariului „Zukunft“ credu a fi demonstratu, cã nu-mi e nimicu mai strãnu, de cãtu intentiunea rea; fãra acest'a inse crim'a e neposibila.

Daca totu-si s'aru aflã ce-va nelegalu in acelu articlu, caus'a diace numai intr'aceea, cã mi-a fostu cu nepotintia a angurã, sê nu vinu in colisiune cu legea.

Afara de aceea, cã in intregulu articlu nu se afla nici unu cuventu pasionatu — d'in contra se asigura, cã noi slavii sau suantemu neamicu magiariloru — mi-amu datu silintia, sê nu comitu crima, pre cum arota modorarea forte insonnata, forte imblanditoria si forte austriaca. Unde e fara intentiunea rea? Insa-si not'a politiei dice numai atãtu cã „Zukunft“ apera consecinte si cu zelu federatiunea; si o amocutu, pre cum areta multe procese, cã onorabil'a politia e pre prompta a innegri tote celea.

Dupa ce amu demonstratu, cã intentiune rea nu exista, arã fi de prisosu a mai adauge ce-va pentru aporarea locurilor incriminate ale articulu; o facu numai pentru libertatea mea de auru, care e periclitata.

Acusatiunea, atãtu in propunerea dlui procuratoru de statu, cãtu si in confirmarea tribunalulu superioru si a curti supreme vorbesce de conturbarea pãcii publice, dar si acest'a e dupa parerea mea forte importantu, — motivarea di-cesce in tote trei instantiele.

Dlu procuratoru de statu a aflatu, cã articulu trage o paralela intre candioti si intre romanii si slavii de sudu; tribunalulu superioru n'a aflatu nici o paralela, er' curtea suprema a aflatu in descrierea luptelor candiotiloru numai

unu suplementu la paralelele d'in articlu, cari in cutare di-reptiune pecatuescu in contra §. 65.

Observu, cã daca curtea suprema cuventulu: regimu „departe vedietoriu“ lu-considera de ironicu, eu trebeu sê presupunu, cã tribunalulu voiesce cuventulu „scurtu vedietoriu“, si daca s'aru dice „scurtu vedietoriu“, s'aru imputã numai unu defectu; asiè dara n'aru fi insusitate intentiunata, si atare critica aru acceptã-o totu regimulu constitutiunalu, care nu se tiene infalibilu.

Eu punu pondu mare pre paralel'a intre candioti si intre romanii si slavii de sudu d'in Ungari'a, si in sensulu aplicatiunii tribunalulu provincialu, si a tribunalulu superioru, in parte si a curti supreme, sum de parerea, cã in acelu articlu nu se afla nici o paralela. Mai de graba contrariulu, candiotii si slavii d'in Turci'a se provoca a scuturã jugulu turcescu, slaviloru austriaci li se dã sfatulu, sê-si cerce indestulirea loru totdeun'a in monarci'a austriaca. Incetandu paralel'a, articulu ca intregu perde tota colorea criminala.

Acum voui sê trecu la cuvintele incriminate: Slavii si romanii d'in Ungari'a, cã-ci numai de acesti-a e vorb'a, pre cum concede si curtea suprema, sunt prin vin'a regimulu neliberi, nendestuliti, pusi cu capulu in parete.

Trecu preste cercustarea, cã e mai cu nepotintia a crede cã pentru aceste putiene cuvinte, forte moderate, desbracate de tota patim'a, si cari constateza numai fapte, sê-mi se face procesu criminalu. Dar ad rem:

Ce e libertatea omului ca individulu si poporu? Facultatea de a-si determinã elu insu-si actiunile sale! De acest'a facultate romanii si slavii de sudu ai Austriei nu se bucura in fapta. Eta argumentarea: Eu me voui pune pe terenulu dualismulu mie contrariu, pentru ca sê demonstru asertiunea mea: Provinciile romane si sudoslavice, cari se tienu de Translaitani'a, sunt: Croati'a, Slavonia, Transilvani'a si Ungari'a de sudu. — In Croati'a, Slavonia si Transilvani'a nu domnesce constitutiunea magiara. Constitutiunea acest'a pentru Translaitani'a atãtu va sê dice, cãtu libertate. Unde nu domnesce dara constitutiunea aceea, acolo domnesce — nelibertatea; tierelè si poporele respeptive sunt dara nelibere. Nelibere prin vin'a regimulu. Regimulu dualisticu n'a potutu-o duce inca pana acolo, ca sê introduca in tierelè aceste constitutiunea magiara.

Cã poporele respeptive aru refusa libertatea, nu se pote presupune si e falsu, cã-ci acelea aru fi de totu indestulite cu libertatea, cum o are Ungaria. Poporele, ca tota fiint'a omenesca, voiescu libertate, si anume libertate dupa gustulu loru. O libertate in contr'a gustulu nu e libertate.

Slavii de sudu si romanii ceru, pre cum areta conclusele dietale, libertatea magiara asiè, precum li-aru fi loru mai acomodata, in Pest'a inse voiescu sê li-o dee numai mestecata cu piparca magiara, adeca cu nelibertatea. Nu sunt de vin'a dara domnitorii d'in Pest'a, portatorii regimulu?

In anulu 1861 a sanctiunatu Maiestatea sa alu 42 art. de lege alu dietei d'in Zagrabia, in intiesulu carui-a Croati'a in privintia dreptulu de statu, in privintia politica, administrativa, judecatoresca, cu unu cuventu in tota privintia — este egale cu Ungari'a. Manifestulu imperatescu de la 20 sept. 1866 intari aceste drepturi a le Croatiei, cari sunt chiaru atãtu de vechie si de chiare ca a le Ungariei. Croatii alesera dinasti'a absburgica de domnitoriu, precum fece si Ungari'a pentru sine; chiaru asiè inchiaiera croatii cu Carolu VI la 1713 una sanctiune pragmatica propria, precum inchiaiera ungurii la 1722. Si cum se chiama Croati'a asta-di? Ce este ea asta-di? Una „pars adnexa,“ una tiera laterale a Ungariei, in tote rescriptele, juramintele regesci etc. Si cum stã lucrulu in fapta in Croati'a? Fiume e dismembrata.

In Fiume domnesce adunatur'a de pre strade si terorizeza totu ce nu se tiene de ea, fie croatii, adeca slavii, italianii sêu nemti. Dieci de articli de ai presii beustice o documenteaza acest'a. Este tirani'a plebei libertate?

Ostasi imp. reg. (asiè dara totu-si deregatoria, regimu) au taiatu, in Buccari, stindardulu roatu legalu, simbolulu natiunei. Este acest'a libertate!

In Croati'a si Slavonia domnesce una dieta, alesa pre basea unei legi electorali octroate, asiè dara una dieta nelegale. Ce este octroatu este nelegalu. Este nelegalitatea libertate? Imposibilu!

Croatulu i se iã constitutiunea, ce i-a crescutu la anima, art. 42 d'in 1861, si nu i se dã nice cea unguresca. Este acest'a libertate? Locutientoriulu d'in Zagrabia depune oficiali si preuti, cu diecile, pentru cã nu-i sacrifica convingerea loru politica. Este acest'a libertate?

Ce strigãri se radicã — si cu dreptu cuventu — in cerurile nemtiesci, candu Belcredi a delaturatu constitutiunea listmulu in tierelè nemtiesci, asiè precum se delatura acum in regatulu treiunitu, candu octroã senatulu imperiale straordenariu, candu strapuse pre d. Waser si Froschauer la altu locu de oficiu. Totu nemtiulu protestã contr'a acestei procederi, precum protesteaza in Croati'a totu slavulu in dieta si afara de dieta, contra regimulu Andrassy.

— Chiaru asiè de neliberi suntu serbii in Ungari'a de media di (Voivodina.) Candu se asediara serbii in Ungari'a, pentru a apera cas'a imperatesca contra Turciei, inchiaiera cu coron'a tratate, cari le asecurau una autonomia deplina. D'in acele-a nu se observa nici o litera.

Capitalea serbiloru d'in Ungari'a, Neoplant'a, trebeu sê suferè ca ministrulu Wenkheim sê-i respinga protocoalele scrise serbesce si sê poftesca unguresci, prin ucasu, care

areta cã in Ungari'a numai limb'a unguresca este domnitoria. Este libertate, unde e vorba de domnitori si nedomnitori? Slavii de amedia-di nu poftescu, decãtu dreptulu naturi, adeca egale indereptãre natiunale, serbii abdicu si de cancelari'a loru aulica de odinorasi; dupa dreptulu naturi si dupa cuventulu imperatulu tote poporele Austriei suntu egale indereptãte. Este libertate, unde se lucra d'in contra, ca Wenkheim, care opresce pre o reprezentantia cetatienesca de a-si vorbi limb'a maicei sale? Ce ar' dice, de esemplu, cetatea Vien'a la unu astfelu de ucasu? Nu mai bine decãtu croatiloru si serbiloru li merge Romaniloru in Ungari'a si Transilvani'a. Care nu vorbesce si nu scrie unguresce, nu este capace de neci unu oficiu publicu, ba dupa lege este eschisu si de la scaunulu de deputatu. Este acest'a libertate? Romanii din Transilvani'a, majoritatea tieriei, si-eluptara, in dieta de la Sabiu de la 1863, cea mai deplina egale indereptãre in scola, oficiu si in dieta, si unu tribunalu supremu. Prin dualismu tote aceste-a s'au luatu de la romanii. **Ca natiune, ei nu au chiaru neci unu dreptu politicu in Transilvani'a.**

400,000 de unguri sunt domni eschisivi preste unu milionu 400,000 romani in Transilvani'a. Oficiu si scola sunt unguresci; este acest'a libertate? Celu mai bunu documentu, cã slavii si romanii austriaci sunt neliberi, este impregiurarea, cã inimiculu loru celu mai inversiunatu d'in dieta pestana, adeca majoritatea unguresca a acelei diete, voiesce si voteza o lege despre eliberarea loru de sub supremati'a unguriloru, una lege pentru egalea indereptãre a natiunalitatiloru. — Pre partea mea stau tote capacitãtile politica, sciintifice, besericesci, diurnalistice a le slaviloru de amedia-di si a le Romaniloru. Acesti barbati petitionara de multe ori inaintea tronulu pentru egalea indereptãre a conatiuniloru loru si tota lucrarea loru se invërto in giurulu acestui punctu. Metropolitulu Siaguna, patriarculu Masireviciu, comitele Kukuljevici, etc., sunt barbati, cãror'a nu se pote insusi una calcare a §. 65. Toti deputatii natiunali in Croati'a, Slavonia, Voivodina si Transilvani'a stau in opusetiune, precum si tote diurnalele acestoru natiuni, — numai nu de florea cucului?

Dupa ce dualismulu, precum aretai, au luatu tote drepturile scrise si sanctiunata a le slaviloru de sudu si a le Romaniloru, ei se retragu pre basea legei naturi, pre basea dreptulu conservarei de sine. Daca acum foiei „Zukunft“, organulu acestoru popore, nu-i este iertatu sê spuna nici atãtu: cã aceste popore suntu „nelibere“ — atunci tota plansorea, fia ori cãtu de blanda, tota opusetiunea este eschisa.

Numai afirmarea, cã aceste popore voru face odata pretensiuni si mai seriose pentru indestulire, inca sê fie crima? Dupa cum se scie, aceste popore si-facu pan'acuma pretensiunile totdeun'a pre cale legale. In articulu incriminatu nu se cuprinde alt'a, decãtu calea legale se intrebuintieza cu mai multa seriositate, si acest'a se si fia crima? Pretensiunna este legale, si afirmarea cã ea se va face, sê fia nelegale? Ore pretensiunea slaviloru si Romaniloru pentru egale indereptãre sê fia nelegale? Atunci pretensiunea fia carui individulu: de a esiate este nelegale! In cãtu pentru expresiunile incriminate „slavii si Romanii sunt ticsiti la parete“ — observu, cã dlu Beust intrebuintiã, cu ocaziunea intrunirei senatulu imperiale, cuvintele: „Vreu sê ndesu pre slavii si pre Romanii la parete.“ Cumca intr'adeveru a intrebuintiatu aceste cuvinte, marturu mi-este dlu Dr. Klun. Si asiè pasulu resp. d'in „Zukunft“ nu insemna alt'a, decãtu, cã slavii si Romanii suntu in pusetiunea in care i-a vrutu dlu Beust, ei suntu ticsiti la parete.

Deci e forte naturalu, daca, in starea „nelibera“ descrisa mai susu, poporele resp. suntu „nemultiemite.“

Tribunalulu enuncia; „Nevinovatu“, era procurorulu de statu insinuã apelat'a.

Copiele Plenipotintieloru, alaturate la petitiunea Romaniloru transilvani, suster-nuta Maiestatei Sale imp. reg. in 30. dec. 1866.

XXXIII. Plenipotintia.

Data in Clusiu, la 15/3 octovre 1866.

Ioane Pamfilie, m. p. parocu si protopopu gr. c. alu Clusiuului, Grigoriu Leheni, m. p. parocu gr. c. alu Argisiului, Cosma Popoviciu, m. p. paroculu Lepoului, Nicolau Popu m. p. parocu gr. c. alu Clusiu-Manasturului, Demetriu Bosianu, m. p. preotu gr. c. in Luciagu, Ioane Hornea, m. p. paroculu Stanei, Ioane Manu, m. p. parocu gr. c. in Tottelecu, Ioane Mateiu, m. p. parocu gr. c., Georgiu Popu, m. p. parocu gr. c. alu Turei, Petru Oprea, m. p. parocu gr. c. alu Stoborului, Vasilie Bochisiu, m. p. parocu gr. c. alu Aghiresiului, Gabriele Popu, cooper. gr. c. in Feleacu, Constantin Borza, m. p. parocu gr. c. in Baciu, Demetriu Cosma, m. p. parocu gr. c. a Feiurdului, Nicolau Baldi, m. p. parocu gr. c. a Geleului, Toma Popu, m. p. paroculu Feliacului, Teodoru Brojna, m. p. docinte in Stoboru, Ioane Bochisiu, m. p. parocu, gr. c. alu Chintulei, Filipu Popu, m. p. parocu gr. c. in Teuti, Ioane Popoviciu, m. p. parocu gr. c. in Ardev'a, Ioane Hentiu, m. p. docinte, Iacobu Muresianu, m. p. docinte gr. c. in Clusiu, Antoniu Moldovanu m. p. parocu gr. c. in Maciasiu Ung., Basiliu Cirbosiu, m. p. docintele M. Ungur. Giorgie Lucutiu, m. p. docintele Agirisului, Vasilie Popucescu, m. p. parocu gr. c. a Popfalaului, Michailu Deacu, m. p. parocu gr. c. in M. Nadosiu, Vincen-tiu Nemesiu, m. p. parocu gr. c., Zacharie Hosu, m. p. parocu

gr. c. in Tîciu, Ioane Popoviciu, m. p. parocu gr. c. in Sumruduc, Vasile Bala, m. p. parocu gr. c. in G. Paululu Ung. Vasiliu Popu, m. p. docinte in Fenesiulu sasescu, Nicolau Popu, m. p. parocu gr. c. alu Fenesiului sasescu, Ioane Romanu m. p. parocu gr. c. in Drese, Gabriele Chirlenfiu, m. p. notariu com. in Feleacu, Paulu Campeanu, m. p. parocu gr. c. in Siomtelecu, Simeone Loru, m. p. docinte in San-Mihaiu, Ioane Damianu, m. p. docinte in Feleacu, Ioane Loru, m. p. docinte in Tap'a, Desant'a, Stefanu Chisiu, m. p. parocu gr. c. in Bud'a vechia, Antoniu Goga, m. p. docinte in com. Dipusiu, Teodoru Muresianu, m. p. docinte, Georgiu Crainicu, m. p. nobilu de Arisinulu de josu. (43.)

XXXIV. Plenipotintia.

Data in Veresmortu 2-a nov. 1866.

Elia Farago, m. p. parocu gr. c. in Veresmortu si protop. tract. in Ariesiu, Petru Iacobescu, m. p. cooperatorele V. mortului, Teodoru Fenesianu, m. p. cantoru in Veresmortu, Vasile Ciugudeanu, m. p. paroculu Inocului, Simeonu Horvatu, m. p. asesoru, Vasiliu Argiu, m. p. notariu alu Inocului, Ciprianu Peurariu, m. p. docinte, Atanasu Popu, m. p. paroculu gr. c. in Armenisiu, Ioane Ratiu, m. p. notariulu in Ormenisiu, Georgie Popu, m. p. docinte, Ilariu Horvatu, m. p. posesoru, Gedeonu Ratiu, m. p. posesoru, Petru Horvatu, m. p. c. r. serginte patentalu, Ambrosiu Popu, m. p. colectoru, Ioanu Horvatu m. p. ant. comunalu, Popu Petru m. p. parocu in Cicau, Gavrilu Stanciu m. p. docinte in Cicau, Vasile Stanciu m. p., Atanasu Popu m. p. cooperatore in Cicau, Nicolau Popu m. p. parocu gr. c. alu Hidisiului, Basilie Pauli m. p. parocu. gr. or. Ioane Popa m. p. docinte si notariu comunalu, Iacobu Flora m. p. capitanu in pensiune, Petru Creatia m. p. cantoru, Tinoru Popu m. p. parocu gr. c. in Dumbravu, Andreiu Popu m. p. notariu com. in Dumbravu, Ionu Popu m. p. cantoru, Stefanu Jaladi m. p. posesoru, Simeonu Francu m. p. docinte, Michaelu Popu m. p. posesoru, Vasiliu Popu m. p. posesoru, Basilu Tataru m. p. colectoru si posesoru, Stefanu Colciaru m. p. preotulu gr. c. alu Mohaciului, Ioanu Lazaru m. p. cantoru gr. c. in Mohaci, Georgie Bardosiu m. p. Ioane Susmanu m. p. colectoru, Nicolae Popu m. p. posesoru, Teodoru Asvadacu m. p. propr. si notariu comunale, Ioane Deacu m. p. parocu gr. c. in Varfalau, Teodoru Germanu m. p. parocu gr. c. alu Hrastasiului, Grigoriu Munteanu m. p. parocu gr. or. in Hrastasiu, Ioane Chioreanu m. p. docinte, Gavrilu Nemesiu m. p. parocu gr. c. in Poiana, Ambrosiu Nemesiu m. p. docinte in Filea, Michaelu Olteanu m. p. docinte in Poiana, Basilu Rusu m. p. parocu gr. or. in Cristisiu, Nicolau Rusu m. p. proprietariu, Pavelu Pogacianu m. p. proprietariu, Arone Bordanu m. p. teologu absolutu, Ioanu Popu m. p. parocu gr. c. alu Mischiului, Iosifu Popu m. p. cantoru gr. c. in Mischiu, Simeonu Popu m. p. proprietariu, Vasile Draganu m. p. proprietariu, Michailu Siandoru m. p. proprietariu, Alesandru Deacu m. p. cantoru gr. c. in Bajinu, Simeonu Popeliu m. p. c. r. asistentu. (55)

XXXV. Plenipotintia.

Data in S. Martinulu-de-Campia ¹⁸/₁₀ 1868.

Gregoriu Elechesiu m. p. prota, Simeone Bota m. p. docinte, Iliu Popa m. p. adm. monastirii S. Martinului-de-Campia si capelanu, Simeone Porea m. p. parocu gr. c. alu Uliesiului, Manasie Trifu m. p. docinte, Basilu Mera m. p. paroculu San-Georgiului, Georgiu Uilacanu m. p. parocu S. Petruului, Vasiliu Gora m. p. parocu in Tusinu, Georgiu Silasi m. p. parocu in Dimbu, Gavrilu Nilasianu m. p. docinte, Stefanu Bunuianu m. p., Ioane Rusu m. p. cantoru, Alesandru Fiscutiu m. p. capelanu in Silvasiulu-de-Campia, Alesandru Popu m. p. parocu gr. c. in Visuiu, Antoniu Catone m. p. docinte, Ioane Rutia m. p. inspectore, Vasiliu Cherechesiu m. p. parocu gr. c. in Budatelu, Manuilu de Calianu m. p. parocu gr. c. in Lupedu, Georgiu Calianu m. p. docinte, Vasile Filipanu m. p. parocu in Fuscuro, Stefanu Muscariu m. p. Daniele Angelu m. p. paroculu S. Mihaiului, Nicolau Augustinu m. p. docinte S. Mihaiului, Nicolau Sabo m. p. notariu alu S. Mihaiului, Vasiliu Haboru m. p. jude com. alu S. Mihaiului, Tom'a Haboru m. p. cantore in S. Mihaiu, Ioanu Muresianu m. p. parocu gr. c. in Chiciudu, Nicolau Samboteanu m. p. docinte, Simionu Muresianu m. p. cantoru, Alesie Siomosianu m. p. parocu gr. c. in Chibulcutu, Contiu Panteliu m. p. cantoru, Alesandru Ardeleanu m. p. preotulu Uilacului, Alesandru Nregrutia m. p. cantoru in Uilacu, Ioane Covaciu m. p. parocu in Sioptieriu, Ignatu Selegianu m. p. cantoru, Michaelu Simonu m. p. docinte si posesoru nobilu, Michaelu Serbu m. p. posesoru, Michaelu Fagarasianu m. p. proprietariu, Avramu Popu m. p., Alesandru Fagarasianu m. p., Ioane Popu de Ciavassi m. p. proprietariu, Ioane Popu Andriasiu m. p. curatoru, Alesiu Bucuru m. p. jude satescu, Andreiu Voda m. p. preotu gr. c. in Ormenisiu, Ioane Majoru m. p. proprietariu in Ormenisiu, Gavrilu Chezanu m. p. cantore in Ormenisiu. (46)

XXXVI. Plenipotintia.

Data in Dersia, 21 octovre 1866.

Vasiliu Popu m. p. adm. protopopescu in Dersia, Alesandru Nemesiu m. p. asesoru si propr. in Dersia, Ioanu Nemesiu m. p. propriet. in Elciu, Constantinu Popu, m. p. docinte, Ioane Romanu m. p. parocu gr. c. alu Sotelecului, Nicolau Davidu m. p. docinte in Soteleacu, Basilu

Munteanu m. p. parocu gr. c. in V.-haza, Ioane Colceriu m. p. inspectoru si propr. in V.-haza, Teodoru Papucu m. p. preotu si propr. in Fuzesiu, Constantinu Muresianu m. p., Gabriele Germanu m. p. parocu gr. c. in Tresti'a, Danila Horvatu Coste m. p. preotu gr. c. in Chindrea, Ioane Silasi m. p. preotu gr. c., Ioane Rusu m. p. propr. in Chelhusiu, Ioanu Bentiu m. p. docinte si propr. in Chechisiu, Georgie Muresianu m. p. inspectoru si propr. in Chechisiu, Ioanu Jorna m. p. propr. in Batara, Basilu Popu m. p. parocu gr. c. alu Golgaului, Irimie Oprisiu m. p. notariu in Golgau, Daniele Varga m. p. docinte in Tihou, Ioane Dragosianu m. p. parocu gr. c. in Tihou, Gregoriu Popoviciu m. p. parocu gr. cat. in Varu, Alesandru Angelu m. p. parocu gr. c. in Garbau, Ioane Siandoru m. p. notariu si propr. in Corb'a, Constantinu Lucaciu, m. p. docinte in Garbou, Georgie Germanu, m. p. preotu in Poftelecu, Ioane Germanu, m. p. docinte, Girbau Nechita, m. p. jude comunalu, Gavrilu Popu, m. p. cantoru, Petranu Onutiu, m. p., Ioane Mihali, m. p. preotu in Calacea, Ioane Florea, m. p. inspectoru si propr. in Calacea, Ioane Hosu, m. p. docinte si propr. in Calacea, Alesandru Topanu, m. p. preotu gr. c. Vasile Farila, m. p. docinte si propriet., Demetriu Zdroba, m. p. preotu gr. c. in Panticu, Gabriele Popoviciu, m. p. docinte, Stefanu Popu, m. p. preotu gr. c. in Cacichehat'a si propr. in Ujfaleu, Simeonu Popu, m. p. docinte in Cacichehat'a, Ionu Dascalu, m. p. propr. in Cacichehat'a, Vasile Popu, m. p. cantoru si propr. in Rece-Cristoru, Constantinu Bene, m. p. parocu in Rece-Cristoru, Ioane Ienci, m. p. parocu in Eltiu, Ioanu Persa, m. p. docinte si propr. in Eleu. (43.)

ROMANIA.

Adunarea deputatiloru.

Siedintia de la 26 aprile 8 maiu 1868.

Suptu presiedintia dlui N. Golescu.

Se da citire resumatului siedintiei precedente si comunicariloru dilei.

D. Carpu facendu interpelarea anuciata de alaltaiori, incepe prin a dice, ca anuciandu interpelarea sa, n'a voitu de felu a face o cestiune ministeriale. Sunt cestiuni de principiu mai presusu de ori ce miscare parlamentaria, si crede de detori'a sa a trata o asemenea cestiune cum este ace'a de care se ocupa.

D. Carpu face o teoria asupr'a luptei si ameritului d'a lupta.

Aci onorea e in jocu, dice ca-ci in seclulu alu XX-le se facu la noi acte de barbaria si trebue se vedemu asupr'a cui cade oprobriulu acestoru acte. Facundu istoriculu cestiunei Israelitiloru, dice ca mai nainte de 11 februaru mesurile luate contr'a Israelitiloru se margineau la mesuri contr'a portului lor si alte de mica importantia. Dupa 11 februaru, partit'a dirigiata de d. Bratianu precum si cea d'in care face parte dsa, au voitu a acorda ore cari drepturi Israelitiloru; inse d'in caus'a acelor ce cauta turbura totu in asemenea era de schimbare pentru a pescui in ap'a turbure, aceste mari si frumose principiu nu s'au potutu pune in aplicare.

In fine d. Bratianu a venitu la ministeriu. Pana atunci d. Bratianu si-a recrutatu partit'a sa, asiè numita rosia numai d'in Valachi'a; in Moldov'a inse dsa n'avea inca partita; d'ace'a se silu se si-o faca si pentru acest'a a redicatu cestiunea Israelitiloru, aruncandu famoselu dsale circulario, punendu vrajba intre poporatiunea crestina si evreica si d'aci a esitu fractiunea libera si independente, acesti tauri selbatici. Partisani a voitu d. Bratianu partisani a gasitu. (Protestari) D. Bratianu n'avea inca o Camera si si-pregatoa teramulu, si-facea partisani. Algegerile se facura, si cum se facura numai dloru sciu, (protestari). In fine fractiunea ajunse in Camera si presinta famosulu proieptu contr'a Israelitiloru. Se vedemu acum ce voiesca fractiunea libera si independente? Se nu se dee drepturi Israelitiloru; si ea este leale si are curagiulu opiniuniloru sale nu ca ministeriulu care lucreza prin midiloce oculte. Mai in urma d. Bratianu s'a inspaimantatu, si tremura la ide'a numai a unui proiectu de lege ca acelu ce s'a presintatu de fractiune, si apoi totu dsa candu s'a presintatu acelu proiectu a stigmatizatu pe ace'a fractiune pe care a creatu-o (protestari).

Romanii au fostu totu d'auna ospitaliari totu d'auna umani; ei au primitu cu bracie deschise pe ori ce strainu, si daca o fractiune d'in tota tier'a a cutezatu a propune mesuri barbare, acusat'ile Europei nu potu cade asupra intregului poporu romanu.

Respingo dar acusat'ile de barbari aruncata de Europ'a asupr'a Romaniei; daca este cine-va barbaru, apoi este d. Bratianu care a datu acele circulari de persecutare (sgomotu, protestari).

D. Carpu da citire antaiei circularie ministeriale si sustiene ca ea contine mesuri barbare, si ca sunt tota caus'a furtunei ce s'a redicatu asupr'a Romaniei si trebue se nu temenu, ca acea furtuna care mai antaia nu era decatu unu micu nooru a l b u, se nu cada asupr'a capului nostru, ca-ci vomu fi perdati. (Intreruperi; norulu era a l b u) Procedur'a urmata de d. min. Bratianu n'a fostu leale ca a fractiunei, ci a fostu totu acea fanariotica pe care a urmatu-o pentru a pote triumfa; candu d. Bratianu a inceputu a arunca circulariele sale contra Israelitiloru dsa (d. Carp), era aginte la Parisu, sia atrasu prin raporturile sale atentiunea d-lui ministru asupr'a furtunei la care espune pe Romani, ca-ci adesea gresielele celoru cari guverna poporele cadu numai asupr'a poporeloru ce guverna. D. Bratianu a incetatu atunci catu-va tempu.

S'au facutu ore-care schimbare; inse dupa catu-va tempu s'au inceputu d'in nouu cu mai mare invertisunare; lucrare era oculta, se persecutau pe tacute, dupa cum a spusu-o si d. Negura vorbindu de nisce instructiuni confidentiali. Atunci sute de familie s'au isgonitu d'in Bacau (protestari) si d'in mai multe alte localitati, dupa dovedile ce are. (protestari) D. Carpu da citire unei ordine a unui suptu-prefectu d'in ocullu Bistritia pentru persecutarea unoru Israeliti de prin sate; si-apoi conchide ca administratiunea a organizatu o persecutare sistematica si confidentiale contra Israelitiloru.

Ministriulu a facutu se nasca anarchia in poporatiunea prin antagonismulu ce a pusu intre Israeliti si Romani, si fractiunea a fostu mai franca, ca-ci ea a voitu se lipsesca anarchi'a, propiundu o lege pentru ca totulu se se faca conformu legi, nu pe tacute. Acest'a a fostu defectulu fractiunei; fostu prea leale, pe candu D. ministru aducea anarchi'a si punea anarchie in plebe (protestari plebea nu face parte d'in natiune?) Nu, dice D. Carpu natiunea suntemu noi cari o respresentamu, dar nu plebea, gunoiele strinse de pe ulitie.

D. Carpu vine apoi la efectulu ce are acesta cestiune in strainetate; cum suntemu priviti d'in caus'a persecutariloru, si cum de nu vomu pune noi insine unu capetu acestoru acte de anarchie si barbare, strainii le voru pune ei capetu. (Sgomotu ei chiamo pe straini.) Nu prin o invasiune, dice d. Carpu se va pune capetu anarchiei, ci prin alte midiloce, lucrandu in Europ'a in privinti'a nostra cum lucramu si noi in privinti'a Evreiloru; dicandu-ne: „nu voiti se intrati in familia Europei civilizate? ei bine ve vomu scote d'in lista poporeloru Europei, si astu-felu vomu fi scosi d'in randulu poporeloru Europei, nu vomu mai ave nici o relatiune cu dinsa si ne va silu se ne indreptamu gresielele. Domnu Carpu, da citire unui discursu alu lordului Stanley care blameza persecutarea Evreiloru d'in Romania, si D. Carpu respinge cuvintele d'in urma ale lordului Stanley cari dice ca nenorocirea este pentru Evrei si rusinea pentru Romani, ca-ci ei sunt omenosi ospitalieri si numai d. Bratianu a atrasu a supr'a nostra acestu oprobriu alu Europei. Ministeriulu nu mai pote urma pe acestu cale de persecutari barbare, si daca nu va parasi astu di-bacia nedibace, cu care a voitu se-si atraga poporariitate, va aduce mari rele si mare oprobriu a supr'a Romaniei. Repeta dar se inceteze ori ce persecutari contra Israelitiloru, prin cari d. Bratianu a redicatu pe Europ'a civilizata contra Romaniei.

Varietati.

** (Cursulu de cai) de primavera s'a inceputu Domineca Au asistatu Maj. Sa si o multime de poporu. — Premiulu de 1000 de galbeni l'a castigatu unu calu de ai Maj. Sale.

** (Unu telegramu tramisu lui Kossuth) cetimu in „Warderer“ ca adunarea generale a honvediloru pentru a reprobi agitatiunile lui Perczel in contr'a lui Kossuth ar' fi tramisu lui Kossuth in Turinu urmatori'a scire electrica. Representantii reuniunii honvediloru ung. te insciintieza de la banche tulu tienutu in 4 maiu, despo omagiulu loru ce-lu au catu fostulu guvernatoru alu Ungariei.

** (Representatiuni teatrale.) Se afirma faim'a imbucuratoria, ce ni aduse mai de-una-di „Gazet'a Tr.“ cumca d. Pascali de la teatrulu natiunale d'in Bucuresci s'a otaritu veni in ver'a ast'a in Transilvani'a. Va fi acompaniatu de societate teatrale si se va produce in tote orasielo romane d'ha coce de Carpati, ma si in Pest'a si Vien'a.

** (Decoratiune papale pentru jidani.) Diurnalulu „Journal de Rome“ impartesiesce scirea, ca pap'a ar' fi ordinatu ca mediciloru israeliti, cari in decursulu tempulu de colen d'in 1867 s'au destinsu prin neobosit'a loru activitate, se li daruiesca medaille.

** (Reuniunea scolaria d'in Maramuresu.) In conferintia tienuta in 3 maiu sub presiedintia presiedintelui provisoru Ladislau Mihalca s'a decisu prin membrii coadunati ca reuniunea e aci constituita, dupa acest'a s'a purcesu la alegerea presiedintelui, si se alose presiedinte d. Mihalca, era d. Ludovicu Nánasy fu incredintiatu, ca luandu inca cati-va membri langa sine, se elucere statule, si in adunarea generale, se se vatiene in Juniu se le propuna adunarei. Totu atunci voru alege si oficialii reuniunii.

** (Teatru pentru copii.) D'in partea foieloru localiti impartesitu scirea, ca o societate intreprindietoria ar' fi creatu de la magistratulu cetatienescu concessiune pentru edificarea unui teatru de copii. Magistratulu luandu in consideratiune folosulu, ce va reversa acestu-a institutu, a si datu concessiune dlui Kretochwill, indrumandu-lu a presentu comisuniu pentru edificatiuni, planulu zidirei, precum si acea, ca unde sunt a se edifica ambele teatre de copii, adeca atatu celu stabile, catu si teatrulu de vera.

** (Diplomaticu.) Ambasadorulu Rusiei la curtea de Vien'a contr. Stackelberg — precum impartesiesce foia „N. E. Pr.“ la finea lun. e. se va rentornu d'in Petrupole la Vien'a pentru a si admanu scrisorea revocatoria, de aici va caletori la statiunea sa noua in Paris. Ca urmatori'a lu la curtea de Vien'a o denumitu provisoriu bar. Uexküll, era d'in partea cunctiei de Vien'a e insarcinatu cu afacerile diplomatice la curtea de Petrupole interimalminte Vetsera. Br. Budberg a remane deocamdata in disponibilitate cu salariu de 12000 de rubli.

Proprietariu, redactoru respundietoriu si editoriu:

ALESANDRU ROMANU.

